

URADNI LIST

FEDERATIVNE LJUDSKE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

URADNI LISTE izhaja dvakrat tedensko. — Rokopis se ne vračajo. — Oglasi po ceniku. — Celoviti račun št. 62324. — Poština plačana v gotovini!

Petek, 6. decembra 1946.

BEOGRAD

STEVILKA 98.

LETO II.

Cena te številke je 12.— din. — Naročnina za polletje je 350.— din., a za vsa leta 1946. je 700.— din. — Uredništvo: Brankova ul. št. 20. — Telefona: uredništvo 29-838, uprava 22-619

677.

UKAZ

Po 6. točki 74. člena ustave razglasi Prezidijski ljudske skupščine FLRJ zakon o nacionalizaciji zasebnih gospodarskih podjetij, ki sta ga sprejela Zvezni svet in Svet narodov Ljudske skupščine FLRJ in ki se glasi:

ZAKON O NACIONALIZACIJI ZASEBNIH GOSPODARSKIH PODJETIJ

Da se v polni meri izvedejo družbeno-ekonomska načela ustave Federativne ljudske republike Jugoslavije:

načelo o pravilnem izkoriščanju vseh gospodarskih sil v državi,

načelo, da država usmerja gospodarsko življenje in razvoj s splošnim gospodarskim načrtom,

načelo, da je splošna ljudska lastnina nad proizvodnimi sredstvi glavna opora države v razvoju narodnega gospodarstva,

načelo o obrambi ljudstva pred izkoriščanjem in da se zavarujejo življenjske koristi ljudstva ter dvigne blaginja delovnega ljudstva

izdaja

LJUDSKA SKUPŠČINA FLRJ

ZAKON

O NACIONALIZACIJI ZASEBNIH GOSPODARSKIH PODJETIJ

I.

Predmet in obseg nacionalizacije

1. člen

Z dnem, ko začne veljati ta zakon, se nacionalizirajo in preidejo v državno last vsa zasebna gospodarska podjetja splošnega državnega in republiškega pomena v naslednjih gospodarskih panogah:

- 1) v rudarstvu in ekstraktivni industriji;
- 2) v metalurgiji;
- 3) v industriji nafte in njenih derivatov (naravnih in umetnih);
- 4) v industriji naravnih plinov;
- 5) v industriji predelave premoga;
- 6) v industriji železniškega prometnega materiala;
- 7) v industriji strojev in orodja;

- 8) v ladjedelstvu;
- 9) v avtomobilski industriji;
- 10) v industriji kmetijskega orodja in strojev;
- 11) v industriji predelave kovin;
- 12) v električni industriji;
- 13) v proizvodnji električne energije in plinov (elektrarne in plinarne);
- 14) v vojni in pirotehnični industriji;
- 15) v veliki kemični industriji;
- 16) v električni kemični industriji;
- 17) v industriji kovinskih zlitin;
- 18) v industriji kemične predelave lesa, v industriji vžigalic, stisnjenih plinov, vodnega stekla, saj, barv, lakov, kleja in želatine, mila in glicerina, smole, voska, masti za čiščenje, apreture maziv ter v vsej ostali kemični industriji;
- 19) v grafični in tiskarski industriji;
- 20) v industriji lesovine, celuloze, papirja in njihovi predelavi;
- 21) v industriji cementa, gipsa, stekla, keramike, porcelana, fajanse, azbesta in negorljivega materiala;
- 22) v industriji nekovinskih mineralov in kamenja;
- 23) v industriji usnja, krzna in gumijsa (naravnega in umetnega);
- 24) v industriji tekstilij (naravnih in umetnih);
- 25) v žagarski in drugi industriji za predelavo lesa;
- 26) v industriji gradbenega materiala;
- 27) v industriji sladkorja, špirta, škroba, kvasa in dekstrina;
- 28) v industriji in rafineriji rastlinskega olja;
- 29) v mliński industriji ter v industriji testenin in predelave moka;
- 30) v industriji predelave mesa, masti, rib, sadja, zelenjave in mleka;
- 31) v industriji rudninskih vod (naravnih in umetnih), sodavice in ledu;
- 32) v ostali živilski industriji;
- 33) v industriji tobaka in alkaloidov;
- 34) v industriji piva, alkohola in brezalkoholnih pijač;
- 35) v industriji zdravil, sanitetnega materiala in pribora ter kemičnih farmacevtskih in kozmetičnih sredstev;
- 36) v gradbeništvu in projektiranju;
- 37) v gozdarski industriji;
- 38) v bančni in zavarovalni panogi;
- 39) v izkoriščanju kopalnišč in zdravilnih vod;
- 40) v trgovini na debelo;
- 41) v kopnem, letalskem, morskem, rečnem in jezerskem prometu;
- 42) v prevozništvu.

2. člen

Za podjetja splošnega državnega in republiškega pomena je šteti po tem zakonu tista podjetja, ki so bila do dneva uveljavitve tega zakona proglašena kot taka podjetja za ukazi Prezidijske ljudske skupščine FLRJ oziroma prezidijske republiške ljudske skupščine.

3. člen

Za eno podjetje je šteti po tem zakonu vse naprave, skladišča, pisarne, prodajalnice, prevozne naprave podjetij in njihove podružnice in poslovalnice, če so poslovale pod skupno firmo ali pod skupno upravo do 6. aprila 1941 ali pa na dan, ko je začel veljati ta zakon.

4. člen

Nacionalizacija podjetij obsega vse premoženjske pravice, ki pripadajo podjetju ali ki jih podjetje uporablja, kakor so na pr. zlasti patenti, licence, dovolitve za delo, služnosti, rudniške pravice, vzorci, znamke, modeli in podobno.

5. člen

Nacionalizirano podjetje postane v nacionalizacijo državno gospodarsko podjetje po splošnem zakonu o državnih gospodarskih podjetjih in se mora z odločbo pristojne vlade prilagoditi predpisom tega zakona. Na ta način oblikovano državno gospodarsko podjetje prevzame nase vse obveznosti nacionaliziranega zasebnega podjetja do višine njegovih aktiv.

Na državo oziroma na državno podjetje ne preidejo obveznosti:

- 1) ki so nastale v poslovanju izven delovnega področja samega podjetja;
- 2) ki so nastale v poslovanju med vojno ali iz dela za sovražnika;
- 3) ki so nastale pri poslih nedovoljene trgovine in nedovoljene špekulacije;
- 4) ki so bile preračunane na prezadolžitev podjetja;
- 5) ki izvirajo iz pogodb z nameščenci in člani organov podjetja.

6. člen

V šestih mesecih po dnevu, ko prevzame država oziroma državno gospodarsko podjetje nacionalizirano podjetje, sme razdreti vse pogodbe, ki so jih sklenile dotedanje uprave. Če je od del ali dobav, ki so bile izvršene na osnovi razdrtih pogodb, podjetje imelo korist, da država sopogodbeniku odškodnino.

7. člen

Če so podjetja, ki jih zadene ta zakon, skupna last države in zasebnih pravnih ali fizičnih oseb, tedaj se nacionalizira in preide v državno last celotni delež zasebnih pravnih oziroma fizičnih oseb v takem podjetju.

II.

Odškodnina

8. člen

Lastnikom podjetja, ki je nacionalizirano po tem zakonu, da država odškodnino.

9. člen

Država da odškodnino v vrednosti čistih aktiv nacionaliziranega premoženja podjetja, kolikor znašajo na dan prevzema.

Če je bilo nacionalizirano premoženje sekvestrirano ali bilo na kakršni koli podlagi pod državno upravo, se njegova vrednost ugotovi z dnem, ko je država prevzela podjetje v svojo upravo. V tem primeru da država lastniku odškodnino za izkoriščanje premoženja podjetja za tisti čas, dokler je bilo pod državno upravo. Ta odškodnina se da v obliki zakonitih obresti na vrednost nacionaliziranega premoženja do višine dejanskega dobička, ki ga je imela država iz upravljanja tega podjetja.

10. člen

Odškodnina se da v državnih obveznicah, ki se glasijo na prinosilca.

Za poslovanje z obveznicami in za njihovo izplačilo se ustanovijo zvezni in republiški skladi za nacionalizirano premoženje kot samostojne pravne osebe, za katerih obveznosti jamči država.

Vlada FLRJ izda z uredbo podrobnejše predpise o upravljanju skladov za nacionalizirano premoženje, o sredstvih teh skladov, o načinu in roku amortizacije obveznic, o obrestih in o uporabi obveznic v prometu, o vrstnem redu, po katerem se izplačujejo upniki, ter o postopku za ocenitev vrednosti nacionaliziranega premoženja.

11. člen

Vlada FLRJ sme odrediti, da se v posameznih primerih izplača odškodnina v gotovini, in sicer v celoti ali deloma, naenkrat ali v obrokih.

12. člen

Če je nacionalizirano premoženje pripadalo domači družbi, katerega premoženje je bilo razdeljeno na delnice ali deleže, se da odškodnina naravnost lastnikom delnic ali deležev, in sicer sorazmerno z njihovo udeležbo v kapitalu družbe do višine aktiv.

13. člen

Izplačilo odškodnine lastnikom nacionaliziranih podjetij, zoper katere ni bil do dneva uveljavitve tega zakona dokončan postopek o kaznivih dejanjih, ki imajo za posledico kazen zaplembe premoženja, se zadrži, dokler se postopek ne dokonča.

Če se v primeru iz prejšnjega odstavka ne izreče kazen zaplembe ali če se prej izrečena kazen zaplembe po pristojni poti razveljavi, se da lastniku odškodnina po tem zakonu.

Če je lastnik nacionaliziranega podjetja obsojen na odvzem vojnega dobička, ki ga pa ni plačal, se ta vojni dobiček vračuna v odškodnino.

14. člen

Odškodnina se ne da za nacionalizirano premoženje, ki se je uporabljalo v socialne, dobrotelne, kulturne in podobne namene.

III.

Postopek

15. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona prevzamejo nacionalizirana podjetja in njihovo premoženje začasno od sedanjih lastnikov oziroma njihovih upraviteljev ministrstva vlade FLRJ oziroma ministrstva republiških vlad neposredno ali pa po drugih organih, ki jih ta odredi.

16. člen

Ministrstva oziroma od njih določeni organi opravijo ob prevzemu podjetja inventuro in primopredajo podjetja ter celokupnega njegovega in drugega premoženja, na katero se nanaša nacionalizacija. Po prevzemu izdajo lastniku oziroma njegovemu zastopniku potrdilo o primopredaji.

Ta ministrstva oziroma od njih določeni organi poskrbe za nepretrgano in redno poslovanje podjetja, dokler ne bo uprava izročena pristojnim operativnim upravnim voditeljem po splošnem zakonu o državnih gospodarskih podjetjih.

17. člen

Če dosedanji lastnik nacionaliziranega premoženja sodi, da njegovo premoženje ne spada pod ta zakon, sme v petnajstih dneh od dneva, ko je premoženje prevzel organ iz 15. člena tega zakona, vložiti za podjetje splošnega državnega značaja pritožbo na vlado FLRJ, za podjetje republiškega značaja pa na republiško vlado. Njih odločitev je dokončna.

18. člen

Na zahtevo pristojnega operativnega upravnega voditelja prenesejo okrajna sodišča in drugi pristojni organi lastniške pravice ter druge pravice z dosedanjega lastnika na državo.

IV.

Kazenske določbe

19. člen

Kdor stori kakršno koli dejanje z namero, da prepreči ali otežkoči nacionalizacijo po tem zakonu, zlasti pa kdor uniči, poškoduje, prikrije, odsvoji, obremeni ali naga kakršen koli način zmanjša vrednost nacionaliziranega premoženja, ali kdor da državnemu organu ali uslužbencu netočne ali nepopolne podatke o takem premoženju, se kaznuje po zakonu o zatiranju nedovoljene trgovine, nedovoljene špekulacije in gospodarske sabotaže oziroma po zakonu o varstvu splošnega ljudskega premoženja in premoženja pod upravo države.

20. člen

Javni uslužbenec, ki ne izpolni svoje dolžnosti, predpisane s tem zakonom ali s predpisi, ki bodo na podlagi njega izdani, ali ki postopa zoper njegove določbe ter s tem prizadene državi škodo, se kaznuje po zakonu o varstvu splošnega ljudskega premoženja in premoženja pod upravo države.

V.

Končne določbe

21. člen

Ustanovitev novih zasebnih gospodarskih podjetij iz gospodarskih panog, naštetih v 1. členu tega zakona, more dovoliti samo vlada FLRJ.

Vlada FLRJ oziroma vlada ljudske republike sme ob določenih pogojih dati nacionalizirano premoženje ali njega del v izkoriščanje zasebnim pravnim ali fizičnim osebam. Z zasebnimi pravnimi ali fizičnimi osebam lahko ustanavlja tudi skupna podjetja, v katera vložijo nacionalizirano premoženje.

22. člen

Neveljavno je vsako pravno dejanje, ki bi nacionalizacijo preprečilo ali otežkočilo, kakor tudi vsako pravno dejanje, ki je na to preračunano. Kot dejanje, ki je preračunano na preprečitev ali otežkočitev nacionalizacije, se šteje tudi vsako pravno dejanje, ki zmanjša premoženje, če se ne dokaže nasprotno.

23. člen

Vlada FLRJ je pooblaščen, da z uredbo predpiše natančnejše določbe in da izdaja navodila za izvrševanje tega zakona.

24. člen

Ta zakon začne veljati, ko ga sprejme Ljudska skupščina FLRJ.

U. št. 644.

Beograd 5. decembra 1946.

Prezidijski ljudske skupščine

Federativne ljudske republike Jugoslavije

Sekretar:

M. Peruničić s. r.

Predsednik:

dr I. Ribar s. r.

678.

Na podlagi 1. člena zakona o pooblastitvi vlade FLRJ za izdajanje uredb na področju narodnega gospodarstva izdaja vlada FLRJ na predlog ministra za delo

UREDBO

O IZPLAČEVANJU PREJEMKOV DELAVCEM, NAMEŠČENCEM IN USLUŽBENCEM, KI SO POKLICANI NA ODSLUŽITEV REDNEGA VOJASKEGA ROKA

1. člen

Delavcem, nameščencem in uslužbencem, ki so v istem podjetju, uradu, ustanovi in organizaciji oziroma pri istem zasebnem delodajalcu nepretrgano zaposleni najmanj dva meseca, pa so poklicani na odslužitev rednega vojaškega roka, izplača delodajalec redne prejemke (mezdo, plačo) tudi za naslednjih 30 dni, računajoč od dneva prenehanja dela oziroma razrešitve dolžnosti, v znesku, katerega so prejeli za preteklih 30 dni. Delavcem, ki delajo v akordu, se mora izplačati povprečen zaslužek, ki so ga imeli zadnji mesec pred odhodom na vojaško dolžnost.